

ETHELWOLDUS

WINTONIENSIS EPISCOPUS.

NOTITIA HISTORICA IN ETHELWOLDUM.

(Apud Oudin., Script. eccles. tom. II, p. 469.)

S. Ethelwoldus Wintoniensis episcopus, natione Anglus, patria Ventanus seu Wintoniensis, quem Chronicon Joannis Bromton abbatís Jornalensis, vocat *Patrem monachorum, et sidus Anglorum*, col. 877. Vir iste Wintoniæ natus est, qui sub S. Dunstano Glastoniæ educatus et cuculatus est, tempore autem regis Eldredi circa annum 950 factus est abbas Abbendoniensis, tum tempore regis Edgari, anno 961. Wintoniensis episcopus electus. Nam, ut inquit *Historia Ramesiæ* cap. 13: «Eadem tempestate qua S. Dunstanus ad sedem Cantuariensem proventus est, hoc est anno 961, eadem quoque tempestate vir miræ sanctitatis abbas Abbendoniæ Ethelwoldus, S. Dunstani alumnus, Brithelmo Wintoniæ episcopo humanis rebus exempto, ejusdem sedis dignitatem volente Domino adeptus est.» Juxta Symeonem vero Dunelmensem in Chronico, factus est anno 963 episcopus, qui, clericis ab hac sede amotis ob nuptias ad quas passim convolabant, monachos illic jussu regis Edgari substituit. Ita autem Vitam ejus perstringit abbas Jornalensis loco citato: «Factus est episcopus Wintoniensis, ubi monasterium monialium constituit, et corpus S. Swithini transtulit. Vir igitur iste ex monacho Wintoniensis præsul factus, propter profusa convivia quæ tunc in Anglia a Danorum adventu exhibebantur, pane et aqua utebatur. Vir iste per omnia beatæ Mariæ et sancto Cuthberto devotus exstitit; cujus sedem post obitum ejus, nunquam potuit aliquis impune dormitando premere, quin tetrís imaginibus resiliere, increpantibus cur sedem episcopi indignus usurparet. Igitur dum semel simultas anxia inter ipsum episcopum et Godwinum comitem esset exorta, nec die ad hoc statuto pacificari possent, episcopus recedendo iratus dixit: *Per dominam meam Mariam male tibi erit.* Nec ab illâ hora quievit Godwinus a viscerum tortura, donec benedictionem ab episcopo reciperet. Tandem vir iste ad Dunelmum profectus est, ubi, quod magnæ videbatur caudaciæ, revulso sepulcri operculo, cum S. Cuthberto quasi cum amico loquebatur, ubi munus amoris deposuit et obiit, anno Domini 984, episcopatus 24, regis Ethelredi 3, et visionem Domini quam semper optaverat, adeptus est. Huic Ethelwoldo successit S. Elphegus tunc Bathoniensis abbas.» In ms. codice 5164 bibliothecæ Bodleianæ, inter mss. codices Francisci Junii cod. 52, num. 2, exstat: *Ethelwoldus episcopus Wintoniensis; De diurna consuetudine monachorum ord. divi Benedicti*, Saxonice ex codice bibliothecæ Cottonianæ sub effigie Tiberii A, 3. Item inter mss. codices Universitatis Cantabrigiæ num. 2427 exstat in bibliotheca publica Cantabrigiæ in mss. codicibus quos Matthæus Parkerus Cantuariensis archiepiscopus huic bibliothecæ dono legavit, codice 247, num. 8: *Ethelwoldus De abbatibus Lindisfarnensibus. 9. De regibus et regnis*

bus totius Angliæ. 10. De tempore regum Britannicorum. Ob hæc opuscula Gerardus Joannes Vossius hunc Ethelwoldum accensuit *Historicis Latinis* lib. II, cap. 41, pag. mihi 354. Verum non spectant illa ad Ethelwoldum Wintoniensem illum episcopum, qui nunquam de Lindisfarnensibus abbatibus scribere potuit, sed recte de abbatibus Glastoniensibus vel Abbendoniensibus, ubi abbas fuerat. Recte igitur inter mss. codices ecclesiarum Angliæ cathedralium et aliarum celebrium ejusdem regni bibliothecarum codice 6115, in codicibus mss. Thomæ Galei codice 281: *Ethelwoldi Lindisfarnensis De Vitis abbatum Lindisfarnensium* inscribitur; et ibidem 6183, codice 349 ejusdem Galei, *Ethelwoldi Opera*, liber sic dictus. At opus istud absque dubio spectat ad alium Æthelwulsum ducentis annis et amplius isto antiquiorem, qui dictus est *Bernicius* atque anno 750 clarus, opus suum *De Lindisfarnensibus abbatibus et viris illustribus domino suo Egberto Eboracensi archiepiscopo* inscripsit, in præfatione sua quæ exstat in veteri codice bibliothecæ Bodleianæ, in mss. Bodleii littera B, 4, codice 10: *Amicorum præstantissimo atque dilectissimo sacerdoti magno Egberto, presbyter meritis Ædilwulf, intimæ charitatis salutem.* Hunc errorem admisit Gerardus Joannes Vossius libro II De historicis Latinis, cap. 41, qui tamen ibidem cap. 29 illud opus idem tribuit et recte Ethelwolpho Bernicio, quem anno 750 claruisse scribit. Nihil igitur historicum quod sciam Ethelwoldus Wintoniensis episcopus scripsit. Sed *De consuetudine monachorum Saxonice Æthelwoldus* exstat ms. in bibliotheca Cottoniana sub effigie Tiberii littera A, codice 3, pag. 171, codex antiquus et optimæ notæ per manus diversorum scriptus ante occupatam Angliam, in quo icones S. Benedicti, Eadgari regis et S. Scholasticæ. Item inter codices mss. collegii Corporis Christi Cantabrigiæ notato S, 6, sub finem codicis, post paginam 263, *Regula S. Benedicti Latine et Slavonice auctore Æthelwolfo.* Cujus ob translationem Saxonice, ut *Historia Eliensis* refert, Eadgari rex et Alfreth sive Ælfred sancto Ethelwoldo in æternum de Suthburn cum chyrographo in perpetuum contulerunt. De opera ejus adversus presbyterorum conjugia, vide Vincenium Bellocacensem in *Speculo Historiali* lib. xxiv, cap. 85, Antonium Florentiæ archiepiscopum in *Summa Historiali*, parte II, tit. 16, cap. 6, § 4. Agunt de Ethelwoldo Joannes Lelandus in *Collectaneis*, volumine IV, num. 90, pag. 127, quod exstat inter mss. codices bibliothecæ Bodleianæ in Anglia, cod. 5105; Gerardus Joannes Vossius *De historicis Latinis* lib. II, cap. 41, pag. mihi 354; Humphredus Wanbuis in *Calogio* mss. codicum Anglo-Saxoniorum, in bibliothecis Angliæ occurrentium, Oxoni in fol. an. 1706 edito, pagg. 122 et 199.